EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 28.10.2021
COM(2021) 686 final

2021/0358 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel AKV-ELi suursaadikute komitees seoses AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsuse nr 3/2019 (võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed) muutmisega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev komisjoni otsus sisaldab ettepanekut võtta vastu nõukogu otsus seisukoha kohta, mille liit võtab AKV-ELi suursaadikute komitees ELi ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma vahel 23. juunil 2000 Cotonous alla kirjutatud koostöölepingu (edaspidi „Cotonou koostööleping“)[1] artikli 95 lõike 4 kohaseid üleminekumeetmeid käsitleva otsuse nr 3/2019 („üleminekumeetmeid käsitlev otsus“)[2] muutmise kohta. Seda otsust muudeti esimest korda suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 2/2020[3], millega pikendati Cotonou koostöölepingu kohaldamist 30. novembrini 2021. Komisjon teeb ettepaneku pikendada Cotonou koostöölepingu kõigi sätete kohaldamist kuni 30. juunini 2022 või kuni liidu ja AKV riikide vahel uue koostöölepingu jõustumise või ajutise kohaldamiseni, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Cotonou koostööleping

Cotonou koostööleping on alates 2000. aastast olnud ELi ja 79 AKV riigi suhete raamistik. Leping sõlmiti 20 aastaks, kehtivusega alates 1. märtsist 2000 kuni 29. veebruarini 2020. Seda muudeti 2005. ja 2010. aastal.

17. detsembril 2019 pikendati AKV-ELi suursaadikute komitee otsusega nr 3/2019 Cotonou koostöölepingu kohaldamist kuni 31. detsembrini 2020 või kuni liidu ja AKV riikide vahelise uue koostöölepingu jõustumiseni, olenevalt sellest, mis varem saabub. Seda otsust muudeti esimest korda AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 2/2020[4], millega pikendati Cotonou koostöölepingu kohaldamist 30. novembrini 2021.

Septembris 2018 alustati läbirääkimisi uue AKV-ELi koostöölepingu sõlmimiseks. 15. aprillil 2021 parafeerisid pealäbirääkijad liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise uue koostöölepingu teksti. Komisjon saatis hiljem oma ettepaneku allkirjastamiseks nõukogule. Läbirääkimisi aga taasalustati ja praegu toimub arutelu lepingu õigusliku laadi üle. Nüüdseks on selge, et läbirääkimistega ei jõuta uue lepingu osas piisavalt vara lõpule, et seda oleks võimalik hakata kohaldama alates Cotonou koostöölepingu kohaldamise praegusest lõppkuupäevast 30. novembril 2021. Selles olukorras jääks ELi-AKV suhetes vaakum, mille tekkimine tuleb ära hoida.

2.2. AKV-ELi ministrite nõukogu

AKV-ELi ministrite nõukogu on Cotonou lepingus (artikkel 15) sätestatud ministrite tasandi organ. Sinna kuuluvad ühelt poolt Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni liikmed ning teiselt poolt üks liige iga AKV riigi valitsusest. Lisaks muudele ülesannetele võtab

---

1 Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta otsus, mis käsitleb koostöölepingu sõlmimist ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ja teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, mis allkirjastati 23. juunil 2000. aastal Cotonous (ELT L 65, 8.3.2003, lk 27).

2 AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsus nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed [2020/2].

3 AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsus nr 2/2020, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed.

4 AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsus nr 2/2020, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed.

ministrite nõukogu vastu Cotonou lepingu rakendamiseks ja täitmiseks vajalikud otsused. Ministrite nõukogu teeb oma otsused lepinguosaliste ühisel kokkuleppel. Otsused kehtivad üksnes siis, kui kohal on i) vähemalt pool Euroopa Liidu Nõukogu liikmetest (st 14 ELi liikmesriikide ministrit), ii) üks komisjoni liige ja iii) kaks kolmandikku AKV riikide valitsusi esindavatest liikmetest (st valitsuse liikmed 55-st AKV riigist).

2.3. Üleminekumeetmed

Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 teises lõigus on öeldud järgmist: „Ministrite nõukogu võtab kõik üleminekumeetmed, mida võib vaja minna uue lepingu jõustumiseni“. Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 teise lõigu kohaselt võib kohaldada üleminekumeetmeid, et pikendada Cotonou lepingu kohaldatavust tervikuna või osaliselt kuni uue lepingu kohaldamise kuupäevani (ajutine kohaldamine või jõustumine). Selleks et säilitada AKV riikidega õiguslik, poliitiline ja institutsionaalne järjepidevus ja arvestades, et uue lepingu kohaldamiseni enne praeguse õigusraamistiku kehtivuse lõppemist ei jõuta, on vaja pikendada vastuvõetud üleminekumeetmeid, et jätkata praeguse lepingu kohaldamist.

2.4. AKV-ELi suursaadikute komitee poolt üleminekumeetmete muutmine

Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 kohaselt teeb üleminekumeetmeid käsitleva otsuse AKV-ELi ministrite nõukogu. Siiski võib ministrite nõukogu Cotonou lepingu artikli 15 lõike 4 kohaselt anda oma volitused edasi suursaadikute komiteele. Selleks delegeeris ministrite nõukogu üleminekumeetmete vastuvõtmise otsuse volitused 23. mail 2019 suursaadikute komiteele[5]. Cotonou lepingu artikli 16 lõike 2 kohaselt võib suursaadikute komitee võtta ministrite nõukogu poolt talle antud volituste piires vastu lepinguosalistele siduvaid otsuseid või neid muuta.

Suursaadikute komitee töökorra[6] artikli 1 kohaselt tuleb komitee kokku korrapäraselt, eelkõige ministrite nõukogu istungi ettevalmistamiseks, ja siis, kui see osutub lepinguosalise taotlusel vajalikuks. Tänu sellele paindlikkusele saab suursaadikute komitee tagada, et üleminekumeetmeid käsitleva otsuse muudatus tehakse õigeaegselt ja mitte hiljem kui 2021. aasta novembri keskel.

Seetõttu peab AKV-ELi suursaadikute komitee võtma oma koosolekul vastu üleminekumeetmeid käsitleva otsuse muudatuse („kavandatav õigusakt“). Kavandatava akti eesmärk on pikendada Cotonou koostöölepingu kõigi sätete kohaldamist kuni 30. juunini 2022 või kuni liidu ja AKV riikide vahelise uue koostöölepingu jõustumiseni või ajutise kohaldamiseni, olenevalt sellest, mis varem saabub.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Komisjon teeb ettepaneku muuta praegust otsust Cotonou koostöölepingu üleminekumeetme kohta, et pikendada Cotonou koostöölepingu kohaldamist kuni 30. juunini 2022, välja arvatud juhul, kui enne nimetatud kuupäeva jõustub uus leping või seda hakatakse ajutiselt kohaldama.

Eespool öeldut silmas pidades tuleb kavandatav liidu seisukoht AKV-ELi suursaadikute komitee istungil vastu võtta.

---

5 AKV-ELi ministrite nõukogu 23. mai 2019. aasta otsus nr 1/2019 AKV-ELi suursaadikute komiteele AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohaste üleminekumeetmete vastuvõtmise otsuse tegemise volituste delegeerimise kohta [2019/920] (ELT L 146, 5.6.2019, lk 114).

6 AKV-ELi ministrite nõukogu 8. märtsi 2005. aasta otsus nr 3/2005 AKV–EÜ suursaadikute komitee töökorra vastuvõtmise kohta (ELT L 95, 14.4.2005, lk 51).

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.4. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 on sätestatud otsused, millega kehtestatakse „lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslikud tagajärjed asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[7].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

23. juunil 2000 Cotonous alla kirjutatud AKV-EÜ koostöölepingu artikli 95 lõike 4 teise lõigu kohaselt võib kohaldada üleminekumeetmeid, et pikendada Cotonou lepingu kohaldatavust tervikuna või osaliselt kuni uue lepingu kohaldamise kuupäevani (ajutine kohaldamine või jõustumine pärast ratifitseerimist kõigi lepinguosaliste poolt). Eelkõige – „Ministrite nõukogu võtab kõik üleminekumeetmed, mida võib vaja minna uue lepingu jõustumiseni“.

Seega on selge, et akt, mille AKV-ELi suursaadikute komitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kooskõlas lepingu artiklitega 15 ja 16 on kavandatav suursaadikute komitee otsus rahvusvahelise õiguse raames siduv.

Suursaadikute komitee on Cotonou koostöölepingu artikli 16 alusel loodud organ.

Euroopa Liit on koos oma liikmesriikidega Cotonou koostöölepingu osaline ja seega on suursaadikute komitee kavandatav otsus tema jaoks siduv.

Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava õigusakti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud Cotonou lepingu kui terviku toimimisega, eelkõige pikendamise tulemusel kehtivuse lõppemise kuupäeva edasilükkamisega. Seega tuleb nõukogu otsuse materiaalõigusliku aluse kindlaksmääramisel lähtuda Cotonou koostöölepingust kui tervikust[8].

---

[7] Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

[8] Vt eelkõige otsus kohtuasjas C-244/17: komisjon *vs.* nõukogu („Kasahstan“), [ECLI:EU:C:2018:662], punkt 40, ja osutatud kohtupraktika.

Cotonou koostööleping sõlmiti assotsieerimislepinguna ja see põhineb seega Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklil 310, mis on samaväärne ELi toimimise lepingu artikliga 217. Seepärast on kavandatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 217.

4.3. Kokkuvõte

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud Cotonou lepingu kui terviku toimimisega, eelkõige pikendamise tulemusel kehtivuse lõppemise kuupäeva edasilükkamisega. Seega tuleb nõukogu otsuse materiaalõigusliku aluse kindlaksmääramisel lähtuda Cotonou koostöölepingust kui tervikust[9].

Cotonou koostööleping sõlmiti assotsieerimislepinguna ja see põhineb seega Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklil 310, mis on samaväärne ELi toimimise lepingu artikliga 217. Seepärast on kavandatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 217.

[9] Vt eelkõige otsus kohtuasjas C-244/17: komisjon *vs.* nõukogu („Kasahstan“), [ECLI:EU:C:2018:662], punkt 40, ja osutatud kohtupraktika.

2021/0358 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel AKV-ELi suursaadikute komitees seoses AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsuse nr 3/2019 (võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed) muutmisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 217 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna („AKV“) riikide rühma liikmete ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vaheline koostööleping („AKV-ELi koostööleping“)[10] kirjutati alla Cotonous 23. juunil 2000. AKV-ELi koostööleping jõustus 1. aprillil 2003 ja seda kohaldatakse kuni 30. novembrini 2021 vastavalt AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsusele nr 3/2019 (võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed) (edaspidi „üleminekumeetmeid käsitlev otsus“),[11] mida on muudetud AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 2/2020, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed.

(2) Septembris 2018 alustati kooskõlas AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 esimese lõiguga läbirääkimisi uue AKV-ELi koostöölepingu sõlmimiseks. Uus leping ei ole praeguse AKV-ELi koostöölepingu aegumise kuupäevaks veel kohaldamiseks valmis. Seetõttu peetakse vajalikuks muuta üleminekumeetmeid käsitlevat otsust nr 3/2019, et pikendada praeguse AKV-ELi koostöölepingu sätete kohaldamist.

(3) AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 teise lõigu kohaselt võib ministrite nõukogu vastu võtta üleminekumeetmed, mida võib vaja minna uue lepingu jõustumiseni.

(4) Cotonou lepingu artikli 15 lõike 4 kohaselt delegeeris AKV-ELi ministrite nõukogu üleminekumeetmete vastuvõtmise volitused 23. mail 2019 AKV-ELi suursaadikute komiteele. AKV-ELi suursaadikute komiteel on kavas korraline koosolek, kus ta teeb otsuse muuta AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohaseid üleminekumeetmeid.

---

[10] Lepingut (ELT L 317, 15.12.2000, lk 3) on muudetud 25. juunil 2005 Luxembourgis alla kirjutatud lepinguga (ELT L 209, 11.8.2005, lk 27) ja 22. juunil 2010 Ouagadougous alla kirjutatud lepinguga (ELT L 287, 4.11.2010, lk 3).

[11] AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsus nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed [2020/2]

(5) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel AKV-ELi suursaadikute komitees võetav seisukoht, kuna kavandatav akt on liidule siduv.

(6) AKV-ELi koostöölepingu sätteid kohaldatakse eesmärgiga säilitada ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt AKV riikide vaheliste suhete järjepidevus. Seega ei ole muudetud üleminekumeetmed ette nähtud AKV-ELi koostöölepingu muutmiseks, nagu on sätestatud selle artikli 95 lõikes 3,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

AKV-ELi suursaadikute komitees AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohaselt liidu nimel võetav seisukoht on muuta otsust nr 3/2019 üleminekumeetmete kohta, et pikendada AKV-ELi koostöölepingu kõigisätete kohaldamist kuni 30. juunini 2022, või kuni liidu ja AKV riikide vahelise uue koostöölepingu jõustumiseni või ajutise kohaldamiseni, olenevalt sellest, mis varem saabub.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja